

PM SHRI
GEOGRAPHY 12th CLASS
ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ

(3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)

1. ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਤੁਸੀਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਚਾਰ (Geographical Thought) ਤੋਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
3. "ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ ਦਾ ਪਿਤਾ" ਕਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ?
4. ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਵੈਨ ਹਮਬੇਲਟ ਦੇ ਭੂਗੋਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
5. ਵਿਡਾਲ ਡੀ ਲਾ ਬਲਾਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੰਭਵਤਾਵਾਦ (Possibilism) ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਓ।
6. ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਿਯਤੀਵਾਦ (Environmental Determinism) ਅਤੇ ਨਵ-ਨਿਯਤੀਵਾਦ (Neo-determinism) ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
7. ਭੂਗੋਲ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਰੂਪਕ (metaphors) ਲਿਖੋ।
8. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਯੂਨਾਨੀ ਭੂਗੋਲਵੇਤਾ ਕੌਣ ਸਨ? ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਲਿਖੋ।
9. ਗ੍ਰਿਫਿਥ ਟੇਲਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ "ਰੁਕੇ ਅਤੇ ਜਾਓ" ਨਿਯਤੀਵਾਦ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਓ।
10. ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਉਪ-ਖੇਤਰ (sub fields) ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦੱਸੋ।

(3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)

11. ਮਾਨਵ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਭੂਗੋਲ ਵਿਚਲੀ ਦੇਹਰੀ ਤਾਂ (dichotomy) ਕਿਉਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ?
12. ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਸਮਝਾਓ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਭੂਗੋਲ ਵਿੱਚ ਰੂਪਕ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
13. ਸਥਾਨਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ (Spatial Analysis) ਮਾਨਵ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ?
14. ਕਾਰਲ ਰਿਟਰ ਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਓ।
15. ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਿਯਤੀਵਾਦ ਤੋਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਦ ਵੱਲ ਕਿਉਂ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ?

(5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)

16. ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੜਾਅ (ਪੁਰਾਤਨ ਕਾਲ ਤੋਂ ਉਤਰ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਜਾਂ ਪੋਸਟ ਮਾਡਰਨਿਜ਼ਮ ਤੱਕ) ਬਿਆਨ ਕਰੋ।
17. ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਓ।

(3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)

18. ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਭੂਗੋਲਿਕ ਰੂਪਕ ਇਕੱਠੇ ਕਰੋ (ਜਿਵੇਂ – ਦਰਿਆ ਦਾ ਮੂੰਹ) ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝਾਓ।
19. ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵਤਾਵਾਦ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
20. ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਨਾਲ ਦੱਸੋ ਕਿ GIS ਆਧੁਨਿਕ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਾਇੰਸ ਵਜੋਂ ਕਿਵੇਂ ਉੱਭਰੀ ਹੈ।

(5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)

21. ਨਵ-ਨਿਯਤੀਵਾਦ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਟਰੈਡਿਕ ਸਿਗਨਲ ਦੇ ਰੂਪਕ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ।
22. "ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਬੇ-ਲਗਾਮ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ।" ਇਸ ਵਾਕ ਨੂੰ ਨਵ-ਨਿਯਤੀਵਾਦੀ ਜਾਂ ਨਵ ਨਿਸ਼ਚੇਵਾਦ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕਰੋ।

(3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)

23. ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਿਯਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਦ ਵਿਚਾਲੇ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।
24. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ ਕਿ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ (Quantitative Revolution – 1950–60) ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।
25. ਭੂਗੋਲ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ (Regional) ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ/ਯੋਜਨਾਬੱਧ (Systematic) ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।

(5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)

26. "ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ ਉਸ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਕਥਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।

27. ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਜੀਵਤ ਸੱਤਾ ਵਜੋਂ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਡਾਰਵਿਨ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।

(5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)

28. ਐਲਨ ਚਰਚਿਲ ਸੈਂਪਲ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ? ਕਿਉਂ/ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

29. ਨਿਯੰਤਰਣ, ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਦ ਅਤੇ ਨਵ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਇਕ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਚਾਰਟ ਬਣਾਓ।

30. "ਭੂਗੋਲ ਵਿੱਚ ਰੈਡੀਕਲ ਪਹੁੰਚ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰੀ।" ਇਸ ਵਾਕ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ।

31. ਭੂਗੋਲ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰਾਂ, ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਵਰਣਨ ਜੀਵਾਂ (Organism) ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੱਸੋ।

ਧਰਤੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ (Face of the Earth), ਭੂਫਾਨ ਦੀ ਅੱਖ (Eye of Storm), ਦਰਿਆ ਦਾ ਮੂੰਹ/ਮੁੱਖ (Mouth of a river), ਹਿਮ ਨਦੀ ਦਾ ਨੱਕ (Snout or nose of a glacier) ਥਲ ਡਮਰੂ ਦੀ ਗਿੱਚੀ/ਗਰਦਨ (Neck of the isthmus) ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ (Profile of the Soil) ਇਵੇਂ ਹੀ ਭੂਗੋਲ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰਾਂ, ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਵਰਣਨ ਜੀਵਾਂ (organisms) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

32. ਫਰੈਡਰਿਕ ਰੈਟਜ਼ਲ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ ਦੀ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ?

ਫਰੈਡਰਿਕ ਰੈਟਜ਼ਲ ਅਨੁਸਾਰ- ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ, ਮਾਨਵੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਿਤ/ਸੰਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ ਹੈ।

33. ਵਾਤਾਵਰਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਸਮਰਥਕ ਕੌਣ ਹਨ?

ਅਰਸਤੂ (Aristotle), ਸਟ੍ਰੈਬੋ (Strabo), ਕਾਰਲ ਰਿਟਰ (Carl Ritter), ਡਬਲਿਊ.ਐਮ ਡੇਵਿਸ (W.M. Davis) ਅਤੇ ਐਲਨ ਚਰਚਿਲ ਸੈਂਪਲ (Ellen Churchill Semple) ਸਨ।

34. ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਕਸਿਤ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਬੇਤਰਤੀਬੀ ਦੌੜ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ।

ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਕਸਤ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਬੇਤਰਤੀਬੀ ਦੌੜ ਅਰੰਭੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਓਜ਼ੋਨ ਨਾਸ਼, ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼, ਹਿਮ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਘਟਣ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਦੀ ਅਧੋਗਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ।

35. ਸਮਾਜਿਕ ਭੂਗੋਲ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਉਪ ਖੇਤਰ ਦੱਸੋ।

ਵਿਹਾਰਕ ਭੂਗੋਲ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਭੂਗੋਲ, ਮੈਡੀਕਲ ਭੂਗੋਲ।

36. ਧਰਤੀ ਦੇ (ਪ੍ਰਿਥਵੀ) ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ, ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਤੱਤਾਂ (Elements) ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਸਥਾਨ (Space) ਵਿਚਾਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਉੱਤੇ ਮਾਨਵੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ/ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੇ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

37. ਕਾਰਲ ਰਿਟਰ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਸੀ?

ਰਿਟਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ' ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਬਿਹਤਰੀਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਹਿਤ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਦੈਵੀ ਤਾਕਤ ਵਾਂਗ ਇਕ ਜੀਵ ਵਜੋਂ ਨਿਰਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

38. ਰੁਕੋ ਤੇ ਜਾਓ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ?

ਗ੍ਰਿਫਿਥ ਟੇਲਰ

ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ)

39. ਭੂਗੋਲ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਅਤੇ ਮਾਨਵ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਉਦਾਹਰਨ ਵੀ ਦੱਸੋ।

40. ਸਮਾਜਿਕ ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਭੂਗੋਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?

ਮਾਨਵੀ ਸਾਧਨ: ਜਨਸੰਖਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

True/False Questions (True/False ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਸਰੋਤ ਹਨ। (ਸਹੀ)
2. ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। (ਗ਼ਲਤ)
3. ਅਬਾਦੀ ਦੀ ਘਣਤਾ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਸਹੀ)
4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਘਣਤਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। (ਗ਼ਲਤ)
5. 2001 ਤੋਂ 2011 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਦੀ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ 17.64% ਸੀ। (ਸਹੀ)

Multiple Choice Questions (MCQs)

- ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਅਬਾਦੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੀ ਹੈ?
a) 17% b) 50% c) 75% d) 25%
ਉੱਤਰ: b) 50%
- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਬਾਦੀ ਘਣਤਾ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੈ?
a) ਬਿਹਾਰ b) ਪੰਜਾਬ c) ਕੇਰਲ d) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ
ਉੱਤਰ: a) ਬਿਹਾਰ
- 2011 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
a) 70% b) 73% c) 80% d) 64%
ਉੱਤਰ: b) 73%
- ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਡੈਮੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ?
a) ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਉਮਰ b) ਅਬਾਦੀ-ਸੰਸਾਰ ਸੰਬੰਧ
c) ਖੇਤਰੀ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ d) ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ
ਉੱਤਰ: d) ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ
- ਅਬਾਦੀ ਦੀ ਘਣਤਾ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਕ ਕੀ ਹੈ?
a) ਮੌਸਮ b) ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਧਰੀਆਂ
c) ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ d) ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਤਾ
ਉੱਤਰ: a) ਮੌਸਮ

Statement-Based Questions (ਬਿਆਨ-ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. ਅਬਾਦੀ ਦੀ ਘਣਤਾ ਸੰਸਾਧਨ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ?
2. ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਾਖਰਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਸ਼ਹਿਰੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।
 - 4 ਪਰਵਾਸ ਪੈਟਰਨ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ (ਬਾਹਰ ਧੱਕਣ) ਅਤੇ ਪੁਲ ਕਾਰਕ (ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ) ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ?
 - 5 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਬਾਦੀ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।

True/False Questions (ਸਹੀ/ਗ਼ਲਤ ਪਸ਼ਨ)

1. ਉਪਜਾਊ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਬਾਦੀ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹਨ। (ਸਹੀ)
2. ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਸਦਾ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਗ਼ਲਤ)
3. ਪਿੰਡ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਸਹਿਤੀਕਰਨ ਦਾ ਮੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। (ਸਹੀ)

4. ਭਾਰਤ ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਗ਼ਲਤ)

Fill in the Blanks (ਖ਼ਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ)

1. ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ 2011 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ _____ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। (382)
2. ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ ਹੈ ਜੋ _____ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। (94%)
3. ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੂਤਰ ਹੈ _____। (ਜਨਸੰਖਿਆ ÷ ਖੇਤਰ)
4. ਬਿਹਤਰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮੌਕਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ _____ ਪਰਵਾਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਆਰਥਿਕ)
5. _____ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੈ। (ਡਾਇਸਪੋਰਾ)

Statement-Based Questions (ਬਿਆਨ-ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. ਪਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਧੱਕਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?
3. ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਾਖਰਤਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ।
4. 2011 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਰਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।
5. ਅਬਾਦੀ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਪੜਾਅ ਅਤੇ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਾਧੇ ਦੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।

True/False (ਸਹੀ/ਗ਼ਲਤ)

1. ਵਾਧਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਵਿਕਾਸ ਗੁਣਾਤਮਿਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ)
2. ਵਿਕਾਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਿਕ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ)
3. ਐੱਚ.ਡੀ.ਆਈ. ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ ਅੰਕ (Human Development Index) ਡਾ. ਅਮਰਤਿਆ ਸੇਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। (ਗ਼ਲਤ)
4. ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ। (ਸਹੀ)
5. 2011 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਲਈ ਐੱਚ.ਡੀ.ਆਈ. ਮੁੱਲ 0.943 ਸੀ। (ਗ਼ਲਤ)

Multiple Choice Questions (MCQs)

1. ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕਾਂਕ (HDI) ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸ ਨੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ?
a) ਫਰਾਂਸਿਸ ਪੈਰੇਕਸ
b) ਡਾ. ਮਹਿਬੂਬ-ਉਲ-ਹੱਕ
c) ਡਾ. ਅਮਰਤਿਆ ਸੇਨ
d) ਜੀਨ ਗੋਟਮੈਨ
ਉੱਤਰ: b) ਡਾ. ਮਹਿਬੂਬ-ਉਲ-ਹੱਕ
2. ਕੇਰਲ ਦਾ HDI ਮੁੱਲ ਕਿੰਨਾ ਹੈ?
a) 0.650
b) 0.717
c) 0.817
d) 0.543
ਉੱਤਰ: c) 0.817
3. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ HDI ਗਣਨਾ ਦੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ?
a) ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੀ ਉਮੀਦ
b) ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ
c) ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ
d) ਜੀਵਨ ਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਮਿਆਰਤਾ
ਉੱਤਰ: c) ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ
4. ਮਹਾ ਨਗਰਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਬਣੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
a) ਸੰਘਣਾਪਣ
b) ਮੈਗਾਲੋਪੋਲਿਸ
c) ਮਹਾਨਗਰੀ ਸ਼ਹਿਰ
d) ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਿੰਡ
ਉੱਤਰ: b) ਮੈਗਾਲੋਪੋਲਿਸ

5. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ (NCR) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ?

- a) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- b) ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ
- c) ਲੁਧਿਆਣਾ
- d) ਮੁੰਬਈ

ਉੱਤਰ: b) ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ

Fill in the Blanks

1. 2011 ਵਿੱਚ _____ ਦਾ HDI ਮੁੱਲ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੀ। (ਨਾਰਵੇ)
2. ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਕੁੱਲ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ _____ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ, ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ 2011 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। (68.84%)
3. _____ ਬਸਤੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ)
4. ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਔਸਤ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ _____ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। (344)
5. 'ਗਰੇਬ ਪੋਲ' (ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਧੁਰੇ ਦੇ) ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪਹਿਲਾਂ _____ ਦੁਆਰਾ 1955 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
(ਫਰਾਂਸਿਸ ਪੈਰੇਕਸ)

Multiple Choice Questions (MCQs)

1. ਵਿਕਾਸ ਹੈ:
 - a) ਮਾਤਰ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੀ
 - b) ਗੁਣਾਤਮਿਕ
 - c) ਦੋਵੇਂ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਿਕ
 - d) ਨਾ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਨਾ ਗੁਣਾਤਮਿਕਉੱਤਰ: a) ਮਾਤਰ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੀ
2. ਵਿਕਾਸ ਹਮੇਸ਼ਾ:
 - a) ਨਕਾਰਾਤਮਿਕ
 - b) ਤਟ ਸੱਥ
 - c) ਸਕਾਰਾਤਮਿਕ
 - d) ਅਣਪਛਾਤੇਉੱਤਰ: c) ਸਕਾਰਾਤਮਿਕ

True/False (10 Questions)

1. ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਸੋਮਾ ਹੈ। (ਸਹੀ)
2. ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। (ਗਲਤ)
3. ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਨੂੰ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ)
4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। (ਗਲਤ)
5. 2001 ਤੋਂ 2011 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ 17.64% ਸੀ। (ਸਹੀ)

Multiple Choice Questions (MCQs) (10 Questions)

1. ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਨਸੰਖਿਆ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ?
 - a) 17%
 - b) 50%
 - c) 75%
 - d) 25%ਜਵਾਬ: b) 50%
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
 - a) ਬਿਹਾਰ
 - b) ਪੰਜਾਬ
 - c) ਕੇਰਲਾ
 - d) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲਜਵਾਬ: a) ਬਿਹਾਰ
3. ਭਾਰਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਦਰ 2011 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਕੀ ਹੈ?
 - a) 70%
 - b) 73%

c) 80%

d) 64%

ਜਵਾਬ: b) 73%

4. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜਨ-ਅੰਕਣ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਕ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ?

a) ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਦੀ ਉਮਰ

b) ਆਬਾਦੀ-ਸੋਮੇ ਅਨੁਪਾਤ

c) ਖੇਤਰੀ ਅਸਮਾਨਤਾ

d) ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ

ਜਵਾਬ: d) ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ

5. ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਕ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

a) ਮੌਸਮ

b) ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ

c) ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ

d) ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਮਹੱਤਵ

ਜਵਾਬ: a) ਮੌਸਮ

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

1. ਕੁਝ ਗਵਾਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ Literacy rate

ੳ. ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼

92.6%

ਅ. ਨੇਪਾਲ

60.0%

ੲ. ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ

61.5%

ਸ. ਪਾਕਿਸਤਾਨ

64.7%

Answer: A- C, B-D, C-A, D- B

2 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ: (ਸਥਾਨ-ਬਦਲੀ)

ੳ. ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ

ਉਪਜਾਊ-ਭੂਮੀ

ਅ. ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਤਾਵਰਣ

ੲ. ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਤਾਵਰਣ

ਜੁਰਮ-ਰਹਿਤ

ਸ. ਉੱਚੀ ਜੁਰਮ-ਦਰ

ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

Answer: A- D, B-A, C-B, D- C

3. ਵਸੋਂ Population ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ:

ੳ. ਵੱਧ ਵਸੋਂ ਘਣਤਾ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ 200-400 ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿ. ਮੀ.

ਅ. ਦਰਮਿਆਨੀ ਵਸੋਂ ਘਣਤਾ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ 200 ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿ.ਮੀ. ,

ੲ. ਘੱਟ ਵਸੋਂ ਘਣਤਾ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ 400 ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿ.ਮੀ. ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ

ਸ. ਵੱਧ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ 500 ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ

Answer: A- D, B-A, C-B, D- C

4. ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ

ੳ. ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ

5.000 ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਸੋਂ

ਅ. ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ

20,000 ਤੋਂ 49,999 ਤੱਕ ਦੀ ਵਸੋਂ

ੲ. ਛੇਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ

50,000 ਤੋਂ 99,999 ਤੱਕ ਦੀ ਵਸੋਂ

ਸ. ਤੀਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ।

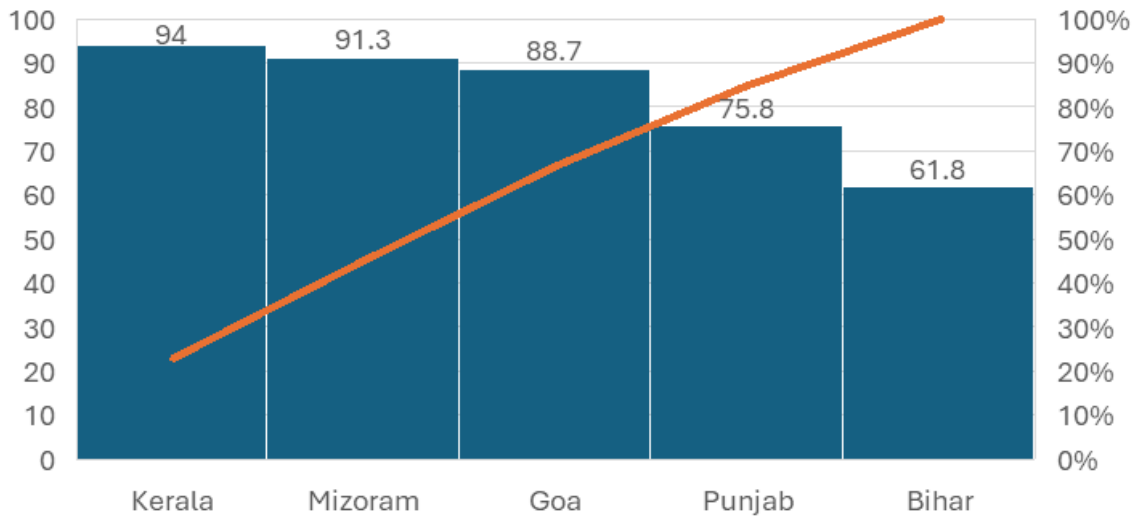
ਇੱਕ ਲੱਖ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸੋਂ

Answer: A- D, B-C, C-A, D- B

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਰੇਖਾ-ਚਿੱਤਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਵੀ ਦੱਸੋ

LITERACY

■ Literacy Rate (%)

(ੳ) ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਖਰਤਾ ਦੀ ਦਰ Literacy rate ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ?

(ਅ) ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਖਰਤਾ ਦੀ ਦਰ Literacy rate ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ?

1. ਦਿੱਤੇ ਰੇਖਾ-ਚਿੱਤਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਵੀ ਦੱਸੋ

(ੳ) ਸੰਨ 2011 ਵਿੱਚ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀ ਸੀ?

(ਅ) ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦਾ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਦੱਸੋ?

(ੲ) ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ Sex Ratio ਅਤੇ ਵੱਧ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।

2. ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਸਥਾਨ ਅੰਕਿਤ ਕਰੋ:

(ੳ) ਜਨਸੰਖਿਆ (Population) ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਣਤਾ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਸਥਾਨ

(ਅ) ਜਨਸੰਖਿਆ (Population) ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਘਣਤਾ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਸਥਾਨ।

56. ਜਨਮ-ਦਰ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਰ

ਦਾ ਆਪਸੀ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।

3. ਸਥਾਨ-ਬਦਲੀ ਦੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।

4. ਅਤਿ-ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਓ।

5. ਭਾਰਤੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ Diaspora ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਫੀ ਪੁਰਾਤਨ, ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਓ।

ਮਾਨਵੀ ਸਾਧਨ: ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ Human Development ਅਤੇ ਵਸੇਬੇ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ

1. ਹਿਊਮਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਇੰਡੈਕਸ (HDI) ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕਿਸ ਨੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ?

a) ਫਰਾਂਸਿਸ ਪੈਰੇਕਸ

b) ਡਾ. ਮਹਿਬੂਬ-ਉਲ-ਹੱਕ

c) ਡਾ. ਅਮਰਤਿਆ ਸੇਨ

d) ਜਿਨ ਗੋਟਮੈਨ

ਜਵਾਬ: b) ਡਾ. ਮਹਿਬੂਬ-ਉਲ-ਹੱਕ

2. ਕੇਰਲਾ ਲਈ HDI ਮੁੱਲ ਕੀ ਹੈ?

a) .650

b) .717

c) .817

d) .543

ਜਵਾਬ: c) .817

3. HDI ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸੂਚਕ ਨਹੀਂ ਹੈ?

a) ਜੀਵਨ ਅਭਿਆਸ

b) ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ

c) ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ

d) ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਿਆਰ

ਜਵਾਬ: c) ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ

4. ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਹੈ?

a) ਕੋਨਅਰਬੇਸ਼ਨ

b) ਮੈਗਾਲੋਪੋਲਿਸ

c) ਮਹਾਂਨਗਰ ਸ਼ਹਿਰ

d) ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਿੰਡ

ਜਵਾਬ: b) ਮੈਗਾਲੋਪੋਲਿਸ

5. ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ (NCR) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ?

a) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

b) ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ

c) ਲੁਧਿਆਣਾ

d) ਮੁੰਬਈ

ਜਵਾਬ: b) ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ

Fill in the Blanks (5 Questions)

1. 2011 ਵਿੱਚ _____ ਦਾ HDI ਮੁੱਲ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੀ। (ਨਾਰਵੇ)

2. ਭਾਰਤ ਦੀ ਪੇਂਡੂ ਜਨਸੰਖਿਆ, 2011 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਮੁਤਾਬਕ, ਕੁੱਲ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ _____ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। (68.84%)

3. _____ ਵਸੋਬਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। (ਪੇਂਡੂ)

4. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਵਸੋਬਾ ਦੀ ਔਸਤ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ _____ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। (344)

5. ਗ੍ਰੇਬ ਪੋਲ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1955 ਵਿੱਚ _____ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। (ਫਰਾਂਸਿਸ ਪੈਰੋਕਸ)

Multiple Choice Questions (MCQs)

1. HDI ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸੂਚਕ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ?

a) ਜੀਵਨ ਅਭਿਆਸ

b) ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ

c) ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮਾਨਤਾ

d) ਜਨਸੰਖਿਆ ਆਕਾਰ

ਜਵਾਬ: d) ਜਨਸੰਖਿਆ ਆਕਾਰ

2. HDI ਮੁੱਲ ਕਿਹੜੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

a) 0 ਅਤੇ 100

b) 0 ਅਤੇ 1

c) 1 ਅਤੇ 10

d) 0 ਅਤੇ 10

ਜਵਾਬ: b) 0 ਅਤੇ 1

3. 2011 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ HDI ਦਰਜਾ ਕੀ ਸੀ?

a) 145

b) 134

c) 119

d) 154

ਜਵਾਬ: b) 134

4. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ HDI ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

a) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

b) ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

c) ਕੇਰਲਾ

d) ਪੰਜਾਬ

ਜਵਾਬ: c) ਕੇਰਲਾ

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਮੂਲ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- a) ਸਮਾਨਤਾ
- b) ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ
- c) ਜਣਨ ਕਿਰਿਆ
- d) ਸਥਿਰਤਾ

ਜਵਾਬ: c) ਜਣਨ ਸ਼ਕਤੀ

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਮਹਾਂਨਗਰ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- a) ਮੁੰਬਈ
- b) ਕੋਲਕਾਤਾ
- c) ਜਲੰਧਰ
- d) ਬੰਗਲੌਰ

ਜਵਾਬ: c) ਜਲੰਧਰ

7. ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਸੋਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

- a) ਖੇਤੀਬਾੜੀ-ਅਧਾਰਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ
- b) ਦੂਸਰੇ ਅਤੇ ਤੀਸਰੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ
- c) ਮੱਛੀ ਮਾਰਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰ
- d) ਖਣਨ

ਜਵਾਬ: b) ਦੂਸਰੇ ਅਤੇ ਤੀਸਰੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ

8. ਗੋਲਾਕਾਰ ਵਸੋਵਾ ਪੈਟਰਨ ਕਿੱਥੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- a) ਦਰਿਆਵਾਂ
- b) ਝੀਲਾਂ
- c) ਪਹਾੜਾਂ
- d) ਹਾਈਵੇਅ

ਜਵਾਬ: b) ਝੀਲਾਂ

9. ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਨਸੰਖਿਆ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ (ਜਨਗਣਨਾ 2011)?

- a) 68.84%
- b) 75.6%
- c) 50.3%
- d) 80.2%

ਜਵਾਬ: a) 68.84%

10. ਕਸਬਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਸੋਬਾ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

- a) 10,000 ਤੋਂ ਘੱਟ
- b) 1 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ
- c) ਅਰਧ-ਸ਼ਹਿਰੀ ਲੱਛਣ
- d) ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਯੂਨਿਟ

ਜਵਾਬ: d) ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਯੂਨਿਟ

11. ਮੈਗਾਲੇਪੋਲਿਸ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

- a) ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿਸ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ 10 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ

b) ਇੱਕ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਯੋਗ ਹਨ

- c) ਕਈ ਮਹਾਂਨਗਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾਪ

d) ਪੇਂਡੂ ਵਸੋਵਾ

ਜਵਾਬ: c) ਕਈ ਮਹਾਂਨਗਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾਪ

12. ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ (NCR) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- a) ਨੋਇਡਾ
- b) ਗੁਰਗਾਂਵ
- c) ਗਾਜੀਆਬਾਦ
- d) ਮੁੰਬਈ

ਜਵਾਬ: d) ਮੁੰਬਈ

13. ਗ੍ਰੇਬ ਪੋਲ ਦਾ ਧਿਆਨ _____ ਹੈ?

- a) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ
- b) ਜਣਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ
- c) ਖੇਤਰੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ
- d) ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ

ਜਵਾਬ: c) ਖੇਤਰੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ

14. ਪੰਜਾਬ ਦਾ HDI ਮੁੱਲ (2011) ਕੀ ਹੈ?

a) .767

b) .667

c) .717

d) .837

ਜਵਾਬ: b) .667

15. UNDP ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਨਹੀਂ ਮਾਪਦਾ ਹੈ?

a) ਜੀਵਨ ਦੀ ਲੰਬਾਈ

b) ਗਿਆਨ ਦਾ ਅਧਾਰ

c) ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ

d) ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਿਆਰ

ਜਵਾਬ: c) ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ

16. ਕਿਹੜਾ ਪੈਟਰਨ ਦਰਿਆਵਾਂ ਜਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ?

a) ਗੋਲਾਕਾਰ

b) ਰੇਖਾ ਕਾਰ

c) ਰੇਡੀਅਲ

d) ਨੈਬੂਲਰ

ਜਵਾਬ: b) ਰੇਖਾਕਾਰ

17. " ਕਨਰਬੇਸ਼ਨ" ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ?

a) ਪੈਟ੍ਰਿਕ ਗ੍ਰੇਡਿਸ

b) ਫਰਾਂਸਿਸ ਪੈਰੇਕਸ

c) ਜੀਨ ਗੋਟਮੈਨ

d) ਡਾ. ਅਮਰਤਿਆ ਸੇਨ

ਜਵਾਬ: a) ਪੈਟ੍ਰਿਕ ਗ੍ਰੇਡਿਸ

18. ਸ਼ਹਿਰੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?

a) ਜਨਸੰਖਿਆ ਨਿਯੰਤਰਨ

b) ਸਥਿਰ ਢਾਂਚਾ

c) ਪਰਵਾਸ ਨੀਤੀਆਂ

d) ਉਦਯੋਗਸ਼ਾਲਾ

ਜਵਾਬ: b) ਸਥਿਰ ਢਾਂਚਾ

19. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ HDI ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

a) ਅਸਾਮ

b) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ

c) ਬਿਹਾਰ

d) ਓਡੀਸ਼ਾ

ਜਵਾਬ: c) ਬਿਹਾਰ

20. HDI ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸੂਚਕ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ?

a) ਜੀਵਨ ਅਭਿਆਸ

b) ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ

c) ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮਾਨਤਾ

d) ਜਨਸੰਖਿਆ ਆਕਾਰ

ਜਵਾਬ: d) ਜਨਸੰਖਿਆ ਆਕਾਰ

21. HDI ਮੁੱਲ ਕਿਹੜੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

a) 0 ਅਤੇ 100

b) 0 ਅਤੇ 1

c) 1 ਅਤੇ 10

d) 0 ਅਤੇ 10

ਜਵਾਬ: b) 0 ਅਤੇ 1

22. 2011 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ HDI ਦਰਜਾ ਕੀ ਸੀ?

a) 145

b) 134

c) 119

d) 154

ਜਵਾਬ: b) 134

23. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ HDI ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

a) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

b) ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

c) ਕੇਰਲਾ

d) ਪੰਜਾਬ

ਜਵਾਬ: c) ਕੇਰਲਾ

24. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਮਹਾਂਨਗਰ ਨਹੀਂ ਹੈ?

a) ਮੁੰਬਈ

b) ਕੋਲਕਾਤਾ

c) ਜਲੰਧਰ

d) ਬੰਗਲੌਰ

ਜਵਾਬ: c) ਜਲੰਧਰ

25. ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਸੋਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

a) ਖੇਤੀਬਾੜੀ-ਅਧਾਰਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ

b) ਦੂਸਰੇ ਅਤੇ ਤੀਸਰੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ

c) ਮੱਛੀ ਮਾਰਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰ

d) ਖਣਨ

ਜਵਾਬ: b) ਦੂਸਰੇ ਅਤੇ ਤੀਸਰੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ

26. ਕਿਹੜਾ ਪੈਟਰਨ ਦਰਿਆਵਾਂ ਜਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ?

a) ਗੋਲਾਕਾਰ

b) ਰੇਖਾ ਕਾਰ

c) ਰੈਡੀਅਲ

d) ਨੈਬੂਲਰ

ਜਵਾਬ: b) ਰੇਖਾ ਕਾਰ

27. ਸਮਾਰਟ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹਨ?

a) 98

b) 20

c) 10

d) 100

ਜਵਾਬ: b) 20

28. ਸ਼ਹਿਰੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?

a) ਜਨਸੰਖਿਆ ਨਿਯੰਤਰਨ

b) ਸਥਿਰ ਢਾਂਚਾ

c) ਪਰਵਾਸ ਨੀਤੀਆਂ

d) ਉਦਯੋਗਿਕ

ਜਵਾਬ: b) ਸਥਿਰ ਢਾਂਚਾ

29. "ਵਿਕਾਸ ਧੁਰਾ" ਸ਼ਬਦ ਕਿਸਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ?

a) ਡਾ. ਮਹਿਬੂਬ-ਉਲ-ਹੱਕ

b) ਪੈਟ੍ਰਿਕ ਗੋਡਸ

c) ਫਰਾਂਸਿਸ ਪੈਰੇਕਸ

d) ਡਬਲਯੂ. ਐਸ. ਥਾਮਪਸਨ

ਜਵਾਬ: c) ਫਰਾਂਸਿਸ ਪੈਰੇਕਸ

30. ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?

a) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਂਡੂ ਵਸੋਵਾ

b) ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ

c) ਮਹਾਂਨਗਰ

d) ਸ਼ਹਿਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੁਵਿਧਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਜਵਾਬ: b) ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ

31. ਜਨਗਣਨਾ 2011 ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ?

a) 27.82%

b) 40.16%

c) 31.16%

d) 50.1%

ਜਵਾਬ: c) 31.16%

32. ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

a) ਘੱਟ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ

b) ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ

c) ਉੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ

d) ਕੋਈ ਆਵਾਜਾਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ

ਜਵਾਬ: b) ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ

33. ਮੁੰਬਈ ਮਹਾਂਨਗਰੀ ਖੇਤਰ (MMR) ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹਨ?

a) 3

b) 7

c) 15

d) 10

ਜਵਾਬ: b) 7

34. 'ਵਿਕਾਸ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਧਾਰਤ ਬਦਲਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ----- ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ੳ) ਧਨਾਤਮਕ

(ਅ) ਰਿਣਾਤਮਕ

(ੲ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ।

(ਸ) ਬਰਾਬਰ

ਧਨਾਤਮਕ

35. ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ' ਦੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਹੈ?

(ੳ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

(ਅ) ਲੁਧਿਆਣਾ

(ੲ) ਜਲੰਧਰ

(ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਲੁਧਿਆਣਾ

36. ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ

(Gross National Happiness) ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਸਥਾਨ ਹੈ?

(ੳ) 122ਵਾਂ

(ਅ) 123ਵਾਂ

(ੲ) 119ਵਾਂ

(ਸ) 105ਵਾਂ

122ਵਾਂ

37. ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ Human Development index ਸੂਚਕ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਕਿਹੜਾ ਰਾਜ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

(ਅ) ਕੇਰਲ

(ੲ) ਅਸਾਮ

(ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਕੇਰਲ

38. ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਬਾਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ 6,40,930 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) 68.84 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ

(ਅ) 74 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ

(ੲ) 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ

(ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ।

39. ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ Human Development ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਘਟਾਉਣ

(ਅ) ਵਧਾਉਣ

(ੲ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

(ਸ) ਬਰਾਬਰ

ਘਟਾਉਣ

40. ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ Human Development index ਇੰਡੈਕਸ ਕਿਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

(ੳ) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

(ਅ) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ

(ੲ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ।

(ਸ) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

41.

ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ ਦੀ ਕੀਮਤ	68.84 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ	87.70% ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ
ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ	ਰੇਟੀ, ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ ਮਕਾਨ
ਤਰਨ ਤਾਰਨ	0 ਤੋਂ 1 ਵਿਚਕਾਰ

Answer: A-D, B-C, C-A, D-B

42.

ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ	ਜੀਨ ਗੇਟਮੈਨ
ਮਹਾਂਨਗਰ	ਪੈਟਰਿਕ ਗੈਡਿਸ
ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਧਾਰਨਾ	ਮੁੰਬਈ

Answer: A-B, B-C, C-A,

43.

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ	0.55
ਪਾਕਿਸਤਾਨ	0.804
ਭਾਰਤ	0.624
ਰੂਸ	0.666

Answer: A-D, B-A, C-C, D-B

44. ਸਾਲ 2017 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੂਚਕਾਂਕ (Gross National Happiness) ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ	ਡੈਨਮਾਰਕ
ਦੂਸਰਾ ਸਥਾਨ	ਭਾਰਤ

ਸਤਵਾਂ	ਕੈਨੇਡਾ
122ਵਾਂ ਸਥਾਨ	ਨਾਰਵੇ

Answer: A-D, B-A, C-C, D-B

45. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

ਰੇਖੀ ਨਮੂਨਾ	ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੈਦਾਨ
ਅਰਧ ਵਿਆਸ ਨਮੂਨਾ	ਛੱਪੜ, ਝੀਲ ਆਦਿ ਦੇ ਦੁਆਲੇ
ਤਾਰੇ ਵਰਗਾ ਨਮੂਨਾ	ਚੱਕਰ ਦੇ ਅਰਧ ਵਿਆਸ ਵਾਂਗ
ਗੋਲਾਕਰ ਨਮੂਨਾ	ਰੇਲਵੇ ਲਾਇਨ ਦੇ ਸਮਾਨ-ਅੰਤਰ

Answer: A-D, B-C, C-A, D-B

ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ

- 1, ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ Human Development ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
- 2, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਸਮਰਾਟ ਸਿਟੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ' ਦੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਅਬਾਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ?
- 3 ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਹਿਰੀ (Conurbation) ਖੇਤਰ ਕੀ ਹੈ?
4. ਬੱਦਲ ਵਰਗਾ ਨਮੂਨਾ (ਬਸਤੀਆਂ) ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
5. ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਇੰਡੈਕਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਈ ਦੋ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
6. ਸਮਾਰਟ ਸ਼ਹਿਰ Smart City ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ?
7. ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
8. ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
9. ਕੋਲਕਾਤਾ ਮਹਾਂਨਗਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਕਸਬੇ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਹਨ?
- 10 ਆਰ.ਪੀ.ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਾਸ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਈ ਦੋ ਪੱਧਰ ਦੱਸੋ?
- 11, ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਬਸਤੀਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਭੇਦ ਦੱਸੋ?
- 12, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਪੱਧਰ ਚੰਗੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਸਹਿਤ ਸਮਝਾਓ .
13. ਅਰਧ ਵਿਆਸ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਾਰੇ ਵਰਗੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ?
14. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਮਹਾਂਨਗਰ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿਓ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ, ਉਸਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- 15, ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਫ਼ਰਕ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਓ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ (MR/HI/VI)

Class-XII

ਅਧਿਆਇ-4

ਆਰਥਿਕ ਭੂਗੋਲ: ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਮੌਲਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ

1. ਆਰਥਿਕ ਭੂਗੋਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?
 - a) ਧਰਤੀ ਦੀ ਪੇਪੜੀ,
 - b) ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਵੰਡ
 - c) ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਰਿਸਥਿਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
 - d) ਮੌਸਮੀ ਬਦਲਾਅ

ਜਵਾਬ: b) ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਵੰਡ
2. "ਐਂਗਲੋਮਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
 - a) ਪਰਵਾਸ ਨਮੂਨਾ
 - b) ਉਦਯੋਗਿਕ ਜੋੜ
 - c) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ
 - d) ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ

ਜਵਾਬ: b) ਉਦਯੋਗਿਕ ਜੋੜ
4. ਸੈਕੰਡਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ?
 - a) ਖਣਿਜ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ
 - b) ਤਿਆਰ ਮਾਲ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ
 - c) ਖੇਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
 - d) ਸਿੱਖਿਆ

ਜਵਾਬ: b) ਤਿਆਰ ਮਾਲ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ
5. ਕਵਾਟਰਨੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ?
 - a) ਖੇਤੀਬਾੜੀ
 - b) ਉਤਪਾਦਨ
 - c) ਗਿਆਨ-ਆਧਾਰਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ
 - d) ਆਵਾਜਾਈ

ਜਵਾਬ: c) ਗਿਆਨ-ਆਧਾਰਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ
6. ਕਿਹੜੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਵਾਈਨਰੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ?
 - a) ਪੜ੍ਹਾਈ
 - b) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣਾ
 - c) ਖੇਤੀਬਾੜੀ
 - d) ਰਿਟੇਲਿੰਗ

ਜਵਾਬ: b) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣਾ
7. ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
 - a) ਬੌਧਿਕ ਉਦਯੋਗ
 - b) ਕੱਚੀ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਕਟਾਈ
 - c) ਮਨੋਰੰਜਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
 - d) ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ

ਜਵਾਬ: b) ਕੱਚੀ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਕਟਾਈ
8. ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਨ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿੱਥੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
 - a) ਤੱਟਵਰਤੀ ਇਲਾਕੇ
 - b) ਸੁੱਕੇ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ
 - c) ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕੇ
 - d) ਗਰਮ ਹਿਉਮਿਡ ਜੰਗਲ

ਜਵਾਬ: b) ਸੁੱਕੇ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ
9. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੌਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ?
 - a) ਖਰੀਫ਼
 - b) ਰਬੀ
 - c) ਜੈਦ
 - d) ਗਰਮੀ

ਜਵਾਬ: d) ਗਰਮੀ
10. ਚਾਵਲ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਉਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
 - a) ਰੇਗਿਸਤਾਨੀ ਇਲਾਕੇ
 - b) 150–200 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਸਾਲਾਨਾ ਵਰਖਾ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ
 - c) ਸ਼ੀਤ-ਉਸ਼ਣ ਘਾਹ ਦੇ ਮੈਦਾਨ
 - d) ਉੱਚ-ਉਚਾਈ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ

ਜਵਾਬ: b) 150–200 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਸਾਲਾਨਾ ਵਰਖਾ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ

11. ਕਿਹੜੀ ਮਿੱਟੀ ਕਿਸਾਨੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ?

- a) ਜਲੋੜੀ ਮਿੱਟੀ
- c) ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ

- b) ਕਾਲੀ ਮਿੱਟੀ
- d) ਰੇਤਲੀ ਮਿੱਟੀ

ਜਵਾਬ: a) ਜਲੋੜੀ ਮਿੱਟੀ

12. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚਾਹ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਤਪਾਦਕ ਕੌਣ ਹੈ?

- a) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ
- c) ਅਸਾਮ

- b) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ
- d) ਕੇਰਲ

ਜਵਾਬ: c) ਅਸਾਮ

13. ਕੋਫ਼ੀ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ?

- a) ਸੁੱਕੇ ਮੈਦਾਨ
- c) ਦਰਿਆਈ ਦੁਆਬ

- b) ਪਹਾੜੀ ਢਲਾਣਾਂ ਨਾਲ ਔਰੇਗ੍ਰਾਫਿਕ ਵਰਖਾ
- d) ਰੇਗਿਸਤਾਨੀ ਇਲਾਕੇ

ਜਵਾਬ: b) ਪਹਾੜੀ ਢਲਾਣਾਂ ਨਾਲ ਔਰੇਗ੍ਰਾਫਿਕ ਵਰਖਾ

14. ਕਿਹੜੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ "ਗੋਲਡਨ ਫਾਈਬਰ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- a) ਕਪਾਹ
- c) ਜੂਟ

- b) ਰੇਸ਼ਮ
- d) ਉੱਨ

ਜਵਾਬ: c) ਜੂਟ

15. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗੰਨਾ ਉਤਪਾਦਨ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

- a) ਪੰਜਾਬ
- c) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

- b) ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
- d) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

ਜਵਾਬ: b) ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

16. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਨ?

- a) ਕਣਕ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ
- c) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

- b) ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਵੱਲ ਬਦਲਾਅ
- d) ਸਿੰਚਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ

ਜਵਾਬ: c) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

17. ਸੰਘਣੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਕੀ ਹੈ:

- a) ਵੱਡੇ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਖੇਤਰ
- c) ਨਕਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਖੇਤੀ

- b) ਪ੍ਰਤੀ ਇਕਾਈ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਉਪਜ
- d) ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਘੱਟ ਵਰਤੋਂ

ਜਵਾਬ: b) ਪ੍ਰਤੀ ਇਕਾਈ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਉਪਜ

18. ਜੈਵਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਦਲੀ ਗਈਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ (GMCs) ਹਨ:

- a) ਕੀਟ-ਰੋਧੀ ਫ਼ਸਲਾਂ
- c) ਸਿਰਫ਼ ਗਰਮ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ

- b) ਪਾਰੰਪਰਿਕ ਫ਼ਸਲਾਂ
- d) ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਵਿੱਚ ਘਟਦੀਆਂ

ਜਵਾਬ: a) ਕੀਟ-ਰੋਧੀ ਫ਼ਸਲਾਂ

19. ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਸ਼ੂ-ਪਾਲਕ ਸਮੂਹ "ਗੱਦੀ" ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀ ਪਾਲਦੇ ਹਨ?

- a) ਯਾਕ
- c) ਮੱਝਾਂ

- b) ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ
- d) ਗਾਂ

ਜਵਾਬ: b) ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ

20. ਦੱਖਣੀ ਪਠਾਰ ਦੀ ਕਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਕਿਹੜੀ ਫ਼ਸਲ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ?

a) ਚਾਹ ਦੀ ਖੇਤੀ

b) ਕਪਾਹ ਦੀ ਖੇਤੀ

c) ਚਾਵਲ ਦੀ ਖੇਤੀ

d) ਬਾਗ਼ਬਾਨੀ

ਜਵਾਬ: b) ਕਪਾਹ ਦੀ ਖੇਤੀ

21. ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਮੁੱਖ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਫ਼ਸਲ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

a) ਮੱਕੀ

b) ਚਾਵਲ

c) ਕਣਕ

d) ਜੌਂ

ਜਵਾਬ: c) ਕਣਕ

22. ਬਾਗ਼ਬਾਨੀ ਕਿਹੜੇ ਰੂਪ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ?

a) ਅਨਾਜ ਦੀ ਖੇਤੀ

b) ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ

c) ਜਲਜੀਵ ਪਾਲਣ

d) ਲੱਕੜ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ

ਜਵਾਬ: b) ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ

23. ਕਣਕ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਹੈ:

a) ਪਹਿਲਾ

b) ਦੂਜਾ

c) ਤੀਜਾ

d) ਚੌਥਾ

ਜਵਾਬ: d) ਚੌਥਾ

24. ਚਾਵਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਿਰਯਾਤਕ ਦੇਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

a) ਭਾਰਤ

b) ਥਾਈਲੈਂਡ

c) ਵੀਅਤਨਾਮ

d) ਚੀਨ

ਜਵਾਬ: a) ਭਾਰਤ

25. ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ "ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

a) ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ

b) ਸੈਕੰਡਰੀ

c) ਟਰਸ਼ੀਅਰੀ

d) ਕਵਾਟਰਨੀ

ਜਵਾਬ: c) ਟਰਸ਼ੀਅਰੀ

26. ਪਿੰਡ ਵਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਪੇਸ਼ਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

a) ਉਤਪਾਦਨ

b) ਖੇਤੀਬਾੜੀ

c) ਵਪਾਰ

d) ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ

ਜਵਾਬ: b) ਖੇਤੀਬਾੜੀ

27. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚਾਵਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਹੈ?

a) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ

b) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

c) ਪੰਜਾਬ

d) ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਜਵਾਬ: c) ਪੰਜਾਬ

28. ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 'ਭਾਰਤ ਦਾ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

a) ਗੰਗਾ-ਯਮੁਨਾ ਪੁੱਤਰਾ ਖੇਤਰ

b) ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਬੈਲਟ

c) ਦੱਖਣੀ ਪਠਾਰ

d) ਤੱਟਵਰਤੀ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਜਵਾਬ: b) ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਬੈਲਟ

29. ਕਿਹੜੀ ਮੁੱਖ ਫਸਲ ਜਲੋੜੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਉਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

a) ਕਪਾਹ

b) ਕਣਕ

c) ਚਾਹ

d) ਕੋਫੀ

ਜਵਾਬ: b) ਕਣਕ

30. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਪਸ਼ੂ-ਪਾਲਕ ਸਮੂਹ ਯਾਕ ਪਾਲਦਾ ਹੈ?

a) ਬਕਰਵਾਲ

b) ਗੁੱਜਰ

c) ਮੋਨਪਾ

d) ਗੱਡੀ

ਜਵਾਬ: c) ਮੋਨਪਾ

MCQs

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ (Gross National Happiness) ਸੂਚਕਾਂਕ ਸੁਝਾਇਆ ਸੀ?

(ੳ) ਜਿਗਮੇ ਸਿੰਘੇ ਵਾਂਗਚੁ

(ਅ) ਡਾ. ਮਹਿਬੂਬ ਉੱਲ-ਹੱਕ

(ੲ) ਡਾ. ਅਮਰਤਿਆ ਸੇਨ

(ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਕਿਹੜੀ ਆਰਥਿਕ ਕਿਰਿਆ Economic activities ਨੂੰ ਸਰਵਉੱਚ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਕੁਈਨਰੀ ਖੇਤਰ

(ਅ) ਕੁਆਰਟਨਰੀ ਖੇਤਰ

(ੲ) ਟਰਸ਼ਰੀ ਖੇਤਰ

(ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਕੁਈਨਰੀ ਖੇਤਰ

2. ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ਾਂ Nomadic herding ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਧੰਦਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

(ੳ) ਵਪਾਰ

(ਅ) ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣਾ

(ੲ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

(ਸ) ਫਸਲਾਂ

ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣਾ

3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਮੌਸਮ ਹਨ?

(ੳ) ਚਾਰ

(ਅ) ਤਿੰਨ

(ੲ) ਪੰਜ

(ਸ) ਦੋ

ਚਾਰ

4. ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੁੱਲ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰਫਲ Geographical area ਦੱਸੋ।

(ੳ) 328.73 ਮਿਲੀਅਨ

(ਅ) 424.24 ਮਿਲੀਅਨ

(ੲ) 326.58 ਮਿਲੀਅਨ

(ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

328.73 ਮਿਲੀਅਨ

5. ਕਪਾਹ, ਪਟਸਨ, ਗੰਨਾ, ਤੰਮਾਕੂ ਆਦਿ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਵੰਡ ਹੈ?

(ੳ) ਖੁਰਾਕੀ ਅੰਨ

(ਅ) ਨਕਦ ਫਸਲਾਂ

(ੲ) ਰੋਪਣ ਫਸਲਾਂ

(ਸ) ਬਾਗਵਾਨੀ ਫਸਲਾਂ

ਨਕਦ ਫਸਲਾਂ

6. ਕਣਕ Wheat crop ਕਿਸ ਮੌਸਮ ਦੀ ਫਸਲ ਹੈ?

(ੳ) ਰਬੀ ਜਾਂ (ਹਾੜੀ)

(ਅ) ਸਾਉਣੀ (ਖਰੀਫ)

(ੲ) ਜੈਦ

(ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਰਬੀ ਜਾਂ ਹਾੜੀ

7. ਚਾਹ Tea ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ?

(ੳ) ਛੇ

(ਅ) ਚਾਰ

(ੲ) ਦੇ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਛੇ

8. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਤੀਸਰੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਹੈ?

(ੳ) ਥੋਕ-ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿੱਕਰੀ (ਅ) ਖੇਤੀਬਾੜੀ

(ੲ) ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਸਰਵਉੱਚ ਪੱਧਰ ਤੇ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਥੋਕ-ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿੱਕਰੀ

9. ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਣਕ Wheat crop ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) 8.7 (ਅ) 6.9 %

(ੲ) 8.2 (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

8.7 %

10. ਲੰਬੇ ਰੇਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਕਪਾਹ Cotton ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

(ੳ) 24 ਤੋਂ 27 ਮਿ.ਮੀ. (ਅ) 20ਮਿ.ਮੀ. ਤੋਂ ਘੱਟ

(ੲ) 20 ਤੋਂ 24 ਮਿ.ਮੀ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ।

24-27 ਮਿ:ਮੀ

11. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

ਕਪਾਹ	ਪਰਬਤ-ਦੇਸ਼ ਮਿੱਟੀ
ਕਣਕ	ਦੇਸ਼, ਕਾਲੀ, ਲਾਲ, ਭੂਰੀ
ਕੋਫੀ	ਕਾਲੀ ਰੇਗੜ ਮਿੱਟੀ
ਗੰਨਾ	ਗੰਨਾ

Answer: A-C, B-D, C-A, D-B

12.

ਸਹਾਇਕ ਖੇਤਰ	ਬੌਧਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ
ਟਰਸ਼ਰੀ ਖੇਤਰ	ਸਰਵਉੱਚ ਪੱਧਰ
ਕੁਆਟਰਨਰੀ ਖੇਤਰ	ਸੇਵਾਵਾਂ
ਕੁਈਨਰੀ ਖੇਤਰ	ਧਾਤਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਸਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ

Answer: A-C, B-C, C-A, D-A

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਲਈ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ:

21. ਆਰਥਿਕ ਭੂਗੋਲਭੂਗੋਲ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸ਼ਾਖ ਹੈ। (ਭੌਤਿਕ ਭੂਗੋਲ, ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ)

ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ

22. ਗੰਨਾ ਉਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ.....ਦੀ ਲੋੜ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। (ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦਾਂ, ਪਾਣੀ) ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦਾਂ
23. ਕੋਫੀ ਦੀਆਂ.....ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਤੋੜਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। (ਫਲੀਆਂ, ਪੱਤੇ) ਫਲੀਆਂ
24.ਕਿਸਮ ਦੀ ਮੱਝਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਘਾਟ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਗੋਲਾ, ਟੇਡਾ) ਟੇਡਾ
25. ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ-ਅੰਤਰਣ ਖੇਤੀ ਨੂੰ....., ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਝੂਮਿੰਗ, ਸੰਘਣੀ ਨਿਰਵਾਹ ਖੇਤੀ) ਝੂਮਿੰਗ
- 26.....ਦੇ ਮਾਵਸਿਨਰਮ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਮੇਘਾਲਿਆ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ) ਮੇਘਾਲਿਆ
27. ਕਣਕ Wheat ਵਿੱਚ 13% ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਬਾਕੀ ਖੁਰਾਕ ਅੰਨ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। (ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਕਾਰਬੋਹਾਈਡਰੇਟ) ਪ੍ਰੋਟੀਨ
28. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ (GDP) ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ..... ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਘੱਟ, ਵੱਧ)। ਘੱਟ
29. ਰਸਾਇਣਿਕ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਜੈਵਿਕ, ਅਜੈਵਿਕ) ਜੈਵਿਕ
30. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ..... ਨੂੰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਫਲ ਆਦਿ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਕਿਸਾਨਾਂ, ਵਪਾਰੀ) ਕਿਸਾਨਾਂ
- ਸਹੀ ਲਈ ਠੀਕ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ ਅਤੇ ਗਲਤ ਲਈ ਗਲਤ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ।
31. 1960 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਸਹੀ
32. ਮਿੱਠੀ ਕਾਂਤੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੈ। ਗਲਤ
33. ਪਟਸਨ ਨੂੰ 'ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੇਸ਼ਾ'(Golden fibre) ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ
34. ਛੋਟੇ ਰੇਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਕਪਾਹ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 27 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗਲਤ
35. ਚਾਵਲ ਘਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੈ? ਸਹੀ
36. ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ (Floriculture) ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਸਹੀ
37. ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਪਲ ਸਰਵੇ ਆਫਿਸ 2011-12 ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਲ ਵਸੋਂ ਦਾ 48.9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।) ਸਹੀ
38. ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਤੀਸਰੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਖੇਤਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਨਅਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ
39. ਉਸ਼ਣ ਖੰਡੀ ਘਾਹ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਲਾਂ ਤੇ ਅਨਾਜ ਨਹੀਂ ਉਗਾਇਆ (ਪੈਦਾਵਾਰ) ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਗਲਤ
40. ਚਾਹ (Tea) ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਪੈਦਾ ਹੈ।
ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ?
- 41, ਮਾਨਵ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
42. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਚਾਰ ਮੌਸਮ ਹਨ?
- 43, ਪੈਸਚਰਲਿਜ਼ਮ (Pastorlism) ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ?
- 44, ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂ ਚਰਵਾਹੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
ਜਾਂ
- ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਤੇ ਚਰਵਾਹਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ?
45. ਖੇਤੀਬਾੜੀ (Agriculture) ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ

ਜਮਾਤ- ਬਾਹਰਵੀਂ ਅਧਿਆਇ 5 : ਖਣਿਜ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਸ੍ਰੋਤ

Minerals & Energy resources

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ। ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਤੇ ਸਹੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ।

1. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਖਾਣਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਤਪਾਦਕ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

- a) ਓਡੀਸ਼ਾ
- b) ਕਰਨਾਟਕ
- c) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ
- d) ਗੋਆ

ਜਵਾਬ: b) ਕਰਨਾਟਕ

2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈਮੇਟਾਈਟ ਲੋਹੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਭੰਡਾਰ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

- a) ਓਡੀਸ਼ਾ
- b) ਝਾਰਖੰਡ
- c) ਕਰਨਾਟਕ
- d) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ

ਜਵਾਬ: a) ਓਡੀਸ਼ਾ

3. ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਤੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਬੰਦਰਗਾਹ ਮੁੱਖ ਹੈ?

- a) ਵਿਆਖਾਪਟਨਮ
- b) ਪਾਰਾਦੀਪ
- c) ਮਰਮਗਾਓ
- d) ਮੈਂਗਲੋਰ

ਜਵਾਬ: a) ਵਿਆਖਾਪਟਨਮ

5. ਬੈਲਾਡੀਲਾ ਲੋਹੇ ਦੀ ਖਾਣ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?

- a) ਓਡੀਸ਼ਾ
- b) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ
- c) ਝਾਰਖੰਡ
- d) ਗੋਆ

ਜਵਾਬ: b) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ

6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੈ?

- a) ਰਾਜਸਥਾਨ
- b) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
- c) ਝਾਰਖੰਡ
- d) ਓਡੀਸ਼ਾ

ਜਵਾਬ: b) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

7. ਖੇਤਰੀ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਖੇਤਰ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੈ?

- a) ਝਾਰਖੰਡ
- b) ਰਾਜਸਥਾਨ
- c) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
- d) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

ਜਵਾਬ: b) ਰਾਜਸਥਾਨ

9. ਝਾਰਖੰਡ ਵਿੱਚ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਉਤਪਾਦਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

- a) ਸਿੰਘਭੂਮ
- b) ਧਨਬਾਦ
- c) ਰਾਂਚੀ
- d) ਹਜ਼ਾਰੀਬਾਗ

ਜਵਾਬ: a) ਸਿੰਘਭੂਮ

10. ਕਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ?

- a) ਅਮਰੀਕਾ
- b) ਕੈਨੇਡਾ
- c) ਚੀਨ
- d) ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ

ਜਵਾਬ: a) ਅਮਰੀਕਾ

11. ਓਡੀਸ਼ਾ ਕਿਸ ਖਣਿਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਤਪਾਦਕ ਹੈ?

- a) ਬਾਕਸਾਈਟ
- b) ਲੋਹੇ

c) ਤਾਂਬਾ

d) ਮੈਂਗਨੀਜ਼

ਜਵਾਬ: a) ਬਾਕਸਾਈਟ

12. ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਕਸਾਈਟ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਕਿੱਥੇ ਹਨ?

a) ਜਾਮਨਗਰ, ਜੂਨਾਗੜ੍ਹ

b) ਭਾਵਨਗਰ, ਖੇਡਾ

c) ਦੋਵੇਂ a ਅਤੇ b

d) ਉੱਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਜਵਾਬ: c) ਦੋਵੇਂ a ਅਤੇ b

13. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਬਾਕਸਾਈਟ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਤਪਾਦਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

a) ਪੁਣੇ

b) ਕੋਹਲਾਪੁਰ

c) ਨਾਗਪੁਰ

d) ਰਤਨਾਗਿਰੀ

ਜਵਾਬ: b) ਕੋਹਲਾਪੁਰ

15. ਬਾਕਸਾਈਟ ਕਿਹੜੇ ਧਾਤੂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਹੈ?

a) ਤਾਂਬਾ

b) ਐਲਮੇਨੀਅਮ

c) ਲੋਹਾ

d) ਜ਼ਿੰਕ

ਜਵਾਬ: b) ਐਲਮੇਨੀਅਮ

16. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਤਪਾਦਕ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

a) ਓਡੀਸ਼ਾ

b) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

c) ਕਰਨਾਟਕ

d) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

ਜਵਾਬ: a) ਓਡੀਸ਼ਾ

17. ਕਿਹੜਾ ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਦੇ 30% ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ?

a) ਕਰਨਾਟਕ

b) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

c) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

d) ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਜਵਾਬ: b) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

18. ਨਾਗਪੁਰ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਪੱਟੀ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?

a) ਓਡੀਸ਼ਾ

b) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

c) ਕਰਨਾਟਕ

d) ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਜਵਾਬ: b) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

20. ਕਿਹੜਾ ਖਣਿਜ ਸਟੀਲ ਅਤੇ ਬੈਟਰੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

a) ਮੈਂਗਨੀਜ਼

b) ਤਾਂਬਾ

c) ਬਾਕਸਾਈਟ

d) ਲੋਹੇ

ਜਵਾਬ: a) ਮੈਂਗਨੀਜ਼

21. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਕੋਇਲੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹਨ?

a) ਝਾਰਖੰਡ

b) ਓਡੀਸ਼ਾ

c) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ

d) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ

ਜਵਾਬ: a) ਝਾਰਖੰਡ

22. ਰਾਈਗੰਜ ਕੋਇਲਾ ਖੇਤਰ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੈ?

a) ਝਾਰਖੰਡ

b) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ

- c) ਓਡੀਸ਼ਾ
ਜਵਾਬ: b) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ
- d) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ

24. ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਇਲਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?

- a) ਐਥ੍ਰਾਸਾਈਟ
b) ਬਿਟੂਮਿਨਸ
c) ਲਿਗਨਾਈਟ
d) ਪੀਟ
- ਜਵਾਬ: a) ਐਥ੍ਰਾਸਾਈਟ

25. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੋਇਲਾ ਉਤਪਾਦਕ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

- a) ਝਾਰਖੰਡ
b) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ
c) ਓਡੀਸ਼ਾ
d) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
- ਜਵਾਬ: b) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ

27. ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਾਂਬੇ ਹਾਈ ਤੇਲ ਖੇਤਰ ਦਰਸਾਓ।

28. ਅੰਕਲੇਸ਼ਵਰ ਤੇਲ ਖੇਤਰ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੈ?

- a) ਅਸਾਮ
b) ਗੁਜਰਾਤ
c) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ
d) ਰਾਜਸਥਾਨ
- ਉੱਤਰ: b) ਗੁਜਰਾਤ

29. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਭੰਡਾਰ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ?

- a) ਪੂਰਬੀ ਤਟ
b) ਪੱਛਮੀ ਤਟ
c) ਅਸਾਮ
d) ਰਾਜਸਥਾਨ
- ਉੱਤਰ: a) ਪੂਰਬੀ ਤਟ

31. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪੈਣ ਉਰਜਾ ਸਮਰੱਥਾ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੈ?

- a) ਗੁਜਰਾਤ
b) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ
c) ਰਾਜਸਥਾਨ
d) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ
- ਉੱਤਰ: b) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

32. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਰ-ਭਾਟੇ ਦੀ ਉਰਜਾ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਖੇਤਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

- a) ਕੱਛ ਦੀ ਖਾੜੀ
b) ਸੁੰਦਰਬਨ
c) ਕੈਂਬੇ ਦੀ ਖਾੜੀ
d) ਦੋਨੇ a ਅਤੇ c
- ਉੱਤਰ: d) ਦੋਨੇ a ਅਤੇ c

33. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੂਰਜੀ ਉਰਜਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੈ?

- a) ਰਾਜਸਥਾਨ
b) ਗੁਜਰਾਤ
c) ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
d) ਕਰਨਾਟਕ
- ਉੱਤਰ: a) ਰਾਜਸਥਾਨ

34. 2022 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਲਈ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਉਰਜਾ ਦਾ ਟੀਚਾ ਕੀ ਹੈ?

- a) 100 GW
b) 175 GW
c) 200 GW
d) 150 GW
- ਉੱਤਰ: b) 175 GW

35. ਕਿਹੜੇ ਖਣਿਜ ਨੂੰ "ਕਾਲਾ ਸੋਨਾ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- a) ਕੋਇਲਾ
b) ਪੈਟਰੋਲ

c) ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ d) ਲੋਹੇ ਦੀ ਔਲ
ਉੱਤਰ: a) ਕੋਇਲਾ

36. ਜਾਮਨਗਰ ਰਿਫਾਈਨਰੀ ਕਿੱਥੇ ਹੈ?

a) ਗੁਜਰਾਤ b) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ
c) ਅਸਾਮ d) ਉੜੀਸਾ

ਉੱਤਰ: a) ਗੁਜਰਾਤ

37. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭੂ-ਤਾਪੀ ਊਰਜਾ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਖੇਤਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

a) ਲਦਾਖ਼ b) ਰਾਜਸਥਾਨ
c) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ d) ਪੱਛਮ ਬੰਗਾਲ

ਉੱਤਰ: a) ਲਦਾਖ਼

38. ਕਿਹੜਾ ਖਣਿਜ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

a) ਬਾਕਸਾਈਟ b) ਮੈਗਨੀਜ਼
c) ਤਾਂਬਾ d) ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ

ਉੱਤਰ: a) ਬਾਕਸਾਈਟ

39. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

a) ਮੈਗਨੈਟਾਈਟ b) ਹੈਮੈਟਾਈਟ
c) ਲਿਮੋਨਾਈਟ d) ਸੀਡਰਾਈਟ

ਜਵਾਬ: a) ਮੈਗਨੈਟਾਈਟ

40. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਤਪਾਦਕ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

a) ਓਡੀਸ਼ਾ b) ਕਰਨਾਟਕ
c) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ d) ਝਾਰਖੰਡ

ਜਵਾਬ: b) ਕਰਨਾਟਕ

41. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈਮੈਟਾਈਟ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਕਿੱਥੇ ਹਨ?

a) ਬੈਲਾਡਿਲਾ b) ਬਾਰਬਿਲ-ਕੋਇਰਾ ਘਾਟੀ
c) ਬੈਲਾਰੀ-ਹੋਸਪੇਟ d) ਨੇਆਮੁੰਡੀ

ਜਵਾਬ: b) ਬਾਰਬਿਲ-ਕੋਇਰਾ ਘਾਟੀ

42. ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੈਗਨੈਟਾਈਟ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੰਡਾਰ ਹੈ?

a) ਓਡੀਸ਼ਾ b) ਕਰਨਾਟਕ
c) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ d) ਝਾਰਖੰਡ

ਜਵਾਬ: b) ਕਰਨਾਟਕ

43. ਬੈਲਾਡਿਲਾ ਖਾਨਾਂ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਨ?

a) ਓਡੀਸ਼ਾ b) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ
c) ਝਾਰਖੰਡ d) ਗੋਆ

ਜਵਾਬ: b) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ

44. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹਨ?

a) ਰਾਜਸਥਾਨ b) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

c) ਝਾਰਖੰਡ d) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

ਜਵਾਬ: b) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

45. ਖੇਤਰੀ ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਘਾਟੀ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ?

a) ਝਾਰਖੰਡ b) ਰਾਜਸਥਾਨ
c) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ d) ਓਡੀਸ਼ਾ

ਜਵਾਬ: b) ਰਾਜਸਥਾਨ

46. ਮਲਾਂਜਖੰਡ ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਪੇਟੀ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?

a) ਓਡੀਸ਼ਾ b) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
c) ਝਾਰਖੰਡ d) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

ਜਵਾਬ: b) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

47. ਝਾਰਖੰਡ ਵਿੱਚ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਾਲੀ ਘਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?

a) ਸਿੰਘਭੂਮ b) ਧਨਬਾਦ
c) ਰਾਂਚੀ d) ਹਜ਼ਾਰੀਬਾਗ

ਜਵਾਬ: a) ਸਿੰਘਭੂਮ

48. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਂਬੇ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

a) ਅਮਰੀਕਾ b) ਕੈਨੇਡਾ
c) ਚੀਨ d) ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ

ਜਵਾਬ: a) ਅਮਰੀਕਾ

49. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਾਕਸਾਈਟ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਤਪਾਦਕ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

a) ਓਡੀਸ਼ਾ b) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
c) ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ d) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

ਜਵਾਬ: a) ਓਡੀਸ਼ਾ

50. ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਬਾਕਸਾਈਟ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਕਿਹੜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਨ?

a) ਜਾਮਨਗਰ ਅਤੇ ਜੂਨਾਗੜ੍ਹ b) ਭਾਵਨਗਰ ਅਤੇ ਖੇੜਾ
c) ਦੇਵੇਂ a ਅਤੇ b d) ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਜਵਾਬ: c) ਦੇਵੇਂ a ਅਤੇ b

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਭਰੋ:

- ਧਾਤਵੇਂ ਖਣਿਜਾਂ (Metallic Minerals) ਨੂੰ ----- ਅਤੇ ----- ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਲੋਹ, ਅਲੋਹ
- ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ----- ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ)
- ਭਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ----- ਵੱਡਾ ਲੋਹਾ ਬਰਾਮਦਕਾਰ (Exporter) ਮੁਲਕ ਹੈ? (ਪੰਜਵਾਂ)
- ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਤਾਂਬਾ ਉਤਪਾਦਕ ਸੂਬਾ (Copper Producer State) ਹੈ। (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼)
- ਮੈਂਗਨੀਜ਼ (Manganese) ਹਲਕੇ ----- ਰੰਗ ਦੀ ਧਾਤ ਹੈ। (ਸਲੇਟੀ)

ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

- ਜੈਵਿਕ ਖਣਿਜ ----- ਪੀਟ
- ਧਾਤਵੇਂ ਖਣਿਜ ----- ਮੈਂਗਨੇਟਾਈਟ
- ਅਧਾਤਵੇਂ ਖਣਿਜ ----- ਕਰਨਾਟਕ
- ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ----- ਅਬਰਕ

ਕੋਇਲਾ/ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ, 2. ਲੋਹਾ 3. ਅਬਰਕ 4. ਮੈਂਗਨੇਟਾਈਟ 5. ਪੀਟ 6. ਕਰਨਾਟਕ

ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਈ ਸਹੀ, ਤੇ ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਲਈ ਗਲਤ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

- I. ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਤਹਿਦਾਰ ਚੱਟਾਨਾਂ (Sedimentary Rocks) ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ
- II. ਜਵਾਰੀ ਊਰਜਾ, ਊਰਜਾ ਦਾ ਨਾ ਨਵਿਆਉਣ ਯੋਗ (Non-Renewable) ਸੋਮਾ ਹੈ। ਗਲਤ
- III. ਭਾਰਤ ਆਪਣੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ 70 ਫੀਸਦੀ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਦਰਾਮਦ (Import) ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ
- IV. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ, ਅਤੇ ਜਵਾਰੀ ਊਰਜਾ (Solar energy and Tidal energy) ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਸਹੀ
- V. ਜਿਹਨਾਂ ਥਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਹਾ ਥਾਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ

ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਓ:

ਕੋਈ ਚਾਰ ਕੋਇਲਾ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ, ਕੋਈ ਚਾਰ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ, ਪੌਣ-ਊਰਜਾ ਉਤਪਾਦਕ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸੂਬੇ
ਖੰਡਾ, ਕੱਛ, ਮਨਾਰ, ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀਆਂ ਖਾੜੀਆਂ, ਕੋਈ ਚਾਰ ਲੋਹਾ ਉਤਪਾਦਕ ਕੇਂਦਰ, ਕੋਈ ਚਾਰ ਤਾਂਬਾ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ
ਕੋਈ ਚਾਰ ਬਾਕਸਾਈਟ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ, ਕੋਈ ਚਾਰ ਮੈਗਨੀਜ਼ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ

ਅਧਿਆਇ- 6

ਆਰਥਿਕ ਭੂਗੋਲ

Economic Geography

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ। ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਤੇ ਸਹੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ।

1. ਉਦਯੋਗ ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ?
a) ਮੀਡੀਅਮ-ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
b) ਲਾਰਜ-ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
c) ਲਘੂ-ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
d) ਕਾਟੇਜ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
ਉੱਤਰ: b) ਲਾਰਜ-ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
2. ਉਦਯੋਗ ਜਿਹੜੇ ਭਾਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਮਾਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸਮਾਨ ਉਤਪਾਦ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ?
a) ਲਾਈਟ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
b) ਹੈਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
c) ਕਾਟੇਜ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
d) ਉਪਭੋਗਤਾ ਵਸਤੂਆਂ
ਉੱਤਰ: b) ਹੈਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
3. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ?
a) ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
b) ਭਿਲਾਈ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ
c) ਟਿਸਕੋ
d) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਯੂਨੀਲੀਵਰ
ਉੱਤਰ: b) ਭਿਲਾਈ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ
4. ਸੀਮੈਂਟ ਉਦਯੋਗ ਕਿਹੜੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰਿਤ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
a) ਐਗਰੋ-ਬੇਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
b) ਮਿਨਰਲ-ਬੇਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
c) ਪਾਸਟੋਰਲ-ਬੇਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
d) ਫਾਰੇਸਟ-ਬੇਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
ਉੱਤਰ: b) ਮਿਨਰਲ-ਬੇਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
5. ਉਦਯੋਗ ਜੋ ਸਿਧੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੇਕਰੀ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ, ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੀ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ?
a) ਬੇਸਿਕ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
b) ਐਂਗਜ਼ੀਲਰੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
c) ਉਪਭੋਗਤਾ ਵਸਤੂਆਂ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
d) ਹੈਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
ਉੱਤਰ: c) ਉਪਭੋਗਤਾ ਵਸਤੂਆਂ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼
8. ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਕਾਰਕ ਨਿਯਮਿਤ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ?

- a) ਹਵਾ
b) ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ
c) ਕੱਚਾ ਮਾਲ
d) ਬਿਜਲੀ ਸਰੋਤ

ਉੱਤਰ: d) ਬਿਜਲੀ ਸਰੋਤ

9. ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

- a) ਸੀਮੈਂਟ ਉਦਯੋਗ
b) ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਉਦਯੋਗ
c) ਆਈ ਟੀ ਉਦਯੋਗ
d) ਆਟੋਮੋਬਾਇਲ ਉਦਯੋਗ

ਉੱਤਰ: b) ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਉਦਯੋਗ

10. ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਭੂਗੋਲਿਕ ਕਾਰਕ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

- a) ਹਵਾ
b) ਆਵਾਜਾਈ
c) ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ
d) ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ

ਉੱਤਰ: b) ਆਵਾਜਾਈ

11. ਕਿਹੜਾ ਗੈਰ-ਭੂਗੋਲਿਕ ਕਾਰਕ ਖੇਤਰੀ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਨੀਤੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ?

- a) ਹਵਾ ਮਾਨ
b) ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ
c) ਸਥਾਨ ਦੀ ਲੋੜ
d) ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ

ਉੱਤਰ: b) ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ

12. ਉਹ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਦਯੋਗ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਹੀ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਹਾਉਂਦੀ ਹੈ:

- a) ਉਦਯੋਗਿਕ ਜੜਤਾ
b) ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਿਧਤਾ
c) ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਥਾਨ ਬਦਲਾਅ
d) ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ

ਉੱਤਰ: a) ਉਦਯੋਗਿਕ ਜੜਤਾ

13. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਆਧੁਨਿਕ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?

- a) ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ ਸਟੀਲ ਵਰਕਸ
b) ਭਾਰਤੀ ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ (IISCO)
c) ਵਿਸ਼ਵੇਸ਼ਵੇਰਾਇਆ ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ
d) ਟਾਟਾ ਆਇਰਨ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ (TISCO)

ਉੱਤਰ: d) ਟਾਟਾ ਆਇਰਨ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ (TISCO)

14. ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

- a) ਭਿਲਾਈ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ
b) ਦੁਰਗਾਪੁਰ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ
c) ਰੁੜਕੇਲਾ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ
d) ਬੋਕਾਰੋ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ

ਉੱਤਰ: c) ਰੁੜਕੇਲਾ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ

15. ਸਟੀਲ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਕੀ ਹੈ?

- a) ਚੂਨਾ ਪੱਥਰ
b) ਕੋਕਿੰਗ ਕੋਲ
c) ਬੈਕਸਾਈਟ
d) ਗ੍ਰੈਨਾਈਟ

ਉੱਤਰ: b) ਕੋਕਿੰਗ ਕੋਲ

16. ਭਾਰਤ ਦਾ 'ਮਾਨਚੈਸਟਰ' ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ?

- a) ਮੁੰਬਈ
b) ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ
c) ਸੂਰਤ
d) ਕੋਇੰਬਟੂਰ

ਉੱਤਰ: b) ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ

17. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਸੂਬਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਪਾਹ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?

- ਉੱਤਰ: b) ਗੁਜਰਾਤ

ਉੱਤਰ: b) ਦਰਮਿਆਨੇ ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਕੇਹਰਾ-ਮੁਕਤ ਦਿਨ

ਉੱਤਰ: a) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

ਉੱਤਰ: a) ਲੁਧਿਆਣਾ

ਉੱਤਰ: b) ਬਾਜ਼ੀਲ

ਉੱਤਰ: a) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

ਉੱਤਰ: a) ਅਹਿਮਦ ਨਗਰ

ਉੱਤਰ: b) ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ

ਉੱਤਰ: a) ਜਾਮਨਗਰ ਚਿਫ਼ਾਈਨਰੀ

a) ਪੰਜ b) ਸੱਤ

- c) ਛੇ d) ਅੱਠ

ਉੱਤਰ: b) ਸੱਤ

27. ਚੇਨਈ-ਬੰਗਲੋਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਾਰੀਡੋਰ ਕਿਹੜੇ ਮੁੱਖ ਬੰਦਰਗਾਹ ਨਾਲ ਜੁੜੇਗਾ?

- a) ਤੁਤੀਕੋਰਿਨ b) ਚੇਨਈ ਬੰਦਰਗਾਹ
c) ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਬੰਦਰਗਾਹ d) ਪਾਰਾਦੀਪ ਬੰਦਰਗਾਹ

ਉੱਤਰ: b) ਚੇਨਈ ਬੰਦਰਗਾਹ

28. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਦਵਾਈ ਕੰਪਨੀ ਕਿਹੜੀ ਸੀ?

- a) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕਸ ਲਿਮਿਟੇਡ (HAL)
b) ਭਾਰਤੀ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਲਿਮਿਟਡ (IDPL)
c) ਬੰਗਾਲ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਅਤੇ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਲਿਮਿਟਡ
d) ਸਿਪਲਾ

ਉੱਤਰ: b) ਭਾਰਤੀ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਲਿਮਿਟਡ (IDPL)

29. ਕਿਹੜਾ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੇਂਦਰ ਹੈ?

- a) ਗੁਜਰਾਤ b) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ
c) ਕਰਨਾਟਕ d) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

ਉੱਤਰ: a) ਗੁਜਰਾਤ

30. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੰਪਨੀ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?

- a) ਪੁਣੇ b) ਹੈਦਰਾਬਾਦ
c) ਕੋਲਕਾਤਾ d) ਦਿੱਲੀ

ਉੱਤਰ: b) ਹੈਦਰਾਬਾਦ

31. ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਪਲਾਇਰ ਹੈ?

- a) ਟੀਕਾਕਰਨ b) ਜਨਰਲ ਦਵਾਈਆਂ
c) ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕਸ d) ਕੈਂਸਰ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ

ਉੱਤਰ: b) ਜਨਰਲ ਦਵਾਈਆਂ

32. ਭਾਰਤ ਦਾ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਬਜ਼ਾਰ 2020 ਤੱਕ ਕਿਹੜੇ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ?

- a) US\$ 50 ਬਿਲੀਅਨ b) US\$ 55 ਬਿਲੀਅਨ
c) US\$ 60 ਬਿਲੀਅਨ d) US\$ 45 ਬਿਲੀਅਨ

ਉੱਤਰ: b) US\$ 55 ਬਿਲੀਅਨ

34. ਕਿਹੜਾ ਖੰਡ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ?

- a) ਸੈਕੰਡਰੀ ਖੇਤਰ b) ਤੀਸਰਾ ਖੇਤਰ
c) ਪੰਜਵਾਂ ਖੇਤਰ d) ਗਿਆਨ-ਅਧਾਰਿਤ ਉਦਯੋਗ

ਉੱਤਰ: c) ਪੰਜਵਾਂ ਖੇਤਰ

35. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਗਿਆਨ-ਅਧਾਰਿਤ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ?

- a) ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ b) ਭਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ
c) ਕੋਲ ਮਾਈਨਿੰਗ d) ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਸਟੀਲ

ਉੱਤਰ: a) ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ

36. ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੇ 'ਗਿਆਨ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਸੂਚਕਾਂਕ' ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਥਾਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

- ਉੱਤਰ: c) 109ਵਾਂ

ਉੱਤਰ: b) ਤਕਨਾਲੋਜੀ-ਅਧਾਰਿਤ ਬਿਜ਼ਨਸ ਨੂੰ ਆਰੰਭਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ

ਉੱਤਰ: a) NH_4

ਉੱਤਰ: b) ਵਿਸਾਖਾਪਟਨਮ-ਚੇਨੱਈ ਓਦਯੋਗਿਕ ਕਾਰੀਡੋਰ

ਉੱਤਰ: b) ਸੱਤ

ਉੱਤਰ: b) ਆਂਧਰਾ ਪਦੇਸ਼

ਉੱਤਰ: b) ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਸ਼ਹਿਦ, ਅਤੇ ਆਲੂ

ਉੱਤਰ: a) ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਮੈਗਾ ਫੁਡ ਪਾਰਕ

ਉੱਤਰ: b) ਪੰਜਾਬ

46. ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੀ "Ease of Doing Business" 2018 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੈਂਕ ਕਿੰਨੀ ਸੁਧਰੀ?

- a) 130
- b) 100
- c) 120
- d) 90

ਉੱਤਰ: b) 100

47. ਕਿਹੜੇ ਦੇ ਦੇਸ਼ 2015-16 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ FDI ਦੀਆਂ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚ 60% ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਗਦਾਨ ਸਨ?

- a) ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਕੇ
- b) ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਅਤੇ ਮਾਰੀਸ਼ਸ
- c) ਜਪਾਨ ਅਤੇ ਚੀਨ
- d) ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਜਰਮਨੀ

ਉੱਤਰ: b) ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਅਤੇ ਮਾਰੀਸ਼ਸ

49. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਖੰਡ FDI ਦੀਆਂ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ?

- a) ਗੈਸ ਇਸਟੇਟ
- b) ਆਈ ਟੀ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ
- c) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਖੇਤਰ
- d) ਆਟੋਮੋਬਾਇਲ

ਉੱਤਰ: c) ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਖੇਤਰ

50. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਉਦਯੋਗ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?

- a) ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਸਟੀਲ
- b) ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ
- c) ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ
- d) ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ

ਉੱਤਰ: b) ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਭਰੋ।

1. ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ----- ਕਾਲਰ ਕਾਮੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਲਾਲ)
2. ਪੰਜਵਾਂ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ----- ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ)
3. ਗਿਆਨ ਅਧਾਰਿਤ ਉਦਯੋਗ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ----- ਹੈ। (ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ)
4. ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ----- ਕਾਰਨ ਗੰਨੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਕੇਹਰੇ)
5. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ----- ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਚਾਲੂ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਨ। (ਦਸ)

ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਈ ਸਹੀ ਤੇ ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਲਈ ਗਲਤ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:ਸਹੀ

1. ਜ਼ਮੀਨਦੇਜ਼ ਕੱਚਾ ਤੇਲ (Crude Oil) ਕੱਢਣਾ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੱਧਰ ਹੈ।ਸਹੀ
2. ਕੋਚੀ ਰਿਫਾਇਨਰੀ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਗਲਤ
3. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 17 ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਹਨ। ਸਹੀ
4. ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਖੰਡ ਉਤਪਾਦਕ ਮੁਲਕ ਹੈ। ਸਹੀ
5. ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤ ਦੇ 30 ਫ਼ੀਸਦੀ ਧਾਗੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ:

1. ਟਾਟਾ ਸਟੀਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਮ ਕੀ ਸੀ?
2. CAGR ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
3. ਗੰਨੇ ਤੋਂ ਖੰਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
4. ਖੇਤੀ ਅਧਾਰਿਤ (Agro Based) ਕੋਈ ਚਾਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
5. ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨੀਕਰਨ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਕੋਈ ਚਾਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਓ:

ਬੋਕਾਰੋ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ (Bokaro steel Plant), ਵਿਸ਼ਵੇਸਵੇਰਾਇਆ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ (Vishvesvaraya Steel Plant)

ਭਿਲਾਈ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ (Bhilai Steel Plant), ਕਪਾਹ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ, ਮੁੰਬਈ,

ਕੋਈ ਚਾਰ ਖੰਡ ਉਤਪਾਦਕ ਸੂਬੇ

ਅਧਿਆਇ-7

ਆਵਾਜਾਈ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਵਪਾਰ

Transport , Communication and Trade

1. ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਨੂੰ ਕੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰੀਡੋਰ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: B) ਉੱਤਰ-ਦੱਖਣ ਕਾਰੀਡੋਰ।

2. ਗੋਲਡਨ ਕੁਆਡਰੀਲੈਟਰਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: B) ਮੁੱਖ ਮਹਾਂਨਗਰੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ

3. ਗੋਲਡਨ ਕੁਆਡਰੀਲੈਟਰਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਖੰਡ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੈ?

A) ਰਾਜਸਥਾਨ

B) ਗੁਜਰਾਤ

C) ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

D) ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

ਉੱਤਰ: C) ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

4. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਕੋਮੀ ਸ਼ਾਹ ਰਾਹ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

A) NH-27

B) NH-1

C) NH-44

D) NH-16

ਉੱਤਰ: C) NH-44

5. ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਿੱਲੀ, ਮੁੰਬਈ, ਚੇਨਈ, ਅਤੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ?

A) ਉੱਤਰ-ਦੱਖਣ ਕਾਰੀਡੋਰ

B) ਗੋਲਡਨ ਕਵਾਡਰਿਲੈਟਰਲ

C) NH-27

D) NH-1

ਉੱਤਰ: B) ਗੋਲਡਨ ਕਵਾਡਰਿਲੈਟਰਲ

6. ਸੜਕਾਂ ਲਈ ਨਾਗਪੁਰ ਯੋਜਨਾ ਕਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ?

A) 1961

B) 1943

C) 1951

D) 2000

ਉੱਤਰ: B) 1943

7. ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਮੋਟਰ ਚਲਾਉਣ ਯੋਗ ਸੜਕ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

A) ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ

B) ਖਾਰਦੁੰਗਲਾ ਟਾਪ

C) ਮਨਾਲੀ-ਲੇਹ ਹਾਈਵੇ

D) ਰੋਹਤਾਂਗ ਦਰ੍ਹਾ

ਉੱਤਰ: B) ਖਾਰਦੁੰਗਲਾ ਟਾਪ

8. ਬਿਲਡ-ਓਪਰੇਟ-ਟਰਾਂਸਫਰ (BOT) ਮਾਰਗਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?

A) ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਫੰਡ ਦੇਣਾ

B) ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਹਾਈਵੇ ਬਣਾਉਣਾ

C) ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ

D) ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ

ਉੱਤਰ: C) ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ

9. ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਤਟ ਨਾਲ ਲੰਬੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਮੀ ਮਾਰਗ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

A) NH-27

B) NH-44

C) NH-16

D) NH-1

ਉੱਤਰ: C) NH-16

10. ਕਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕੌਮੀ ਸ਼ਾਹ ਰਾਹਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ?

A) PWD

B) NHAI

C) BRO

D) ਪਿੰਡ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲਾ

ਉੱਤਰ: B) NHAI

11. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਕਦੇ ਚੱਲਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ?

A) 1851

B) 1853

C) 1871

D) 1900

ਉੱਤਰ: B) 1853

12. ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਾਰਗ ਲੰਬਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

A) 45,000 ਕਿੱਲੋਮੀਟਰ

B) 53,000 ਕਿੱਲੋਮੀਟਰ

C) 65,000 ਕਿੱਲੋਮੀਟਰ

D) 75,000 ਕਿੱਲੋਮੀਟਰ

ਉੱਤਰ: C) 65,000 ਕਿੱਲੋਮੀਟਰ

13. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੈ?

A) ਪੰਜਾਬ

B) ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

C) ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ

D) ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਉੱਤਰ: C) ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ

14. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਡ ਗੇਜ ਰੇਲਵੇ ਟਰੈਕ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

A) 1.676 ਮੀਟਰ

B) 1.000 ਮੀਟਰ

C) 0.762 ਮੀਟਰ

D) 0.610 ਮੀਟਰ

ਉੱਤਰ: A) 1.676 ਮੀਟਰ

15. ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ ਜ਼ੋਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੈ?

A) ਮੁੰਬਈ

B) ਦਿੱਲੀ

C) ਕੋਲਕਾਤਾ

D) ਚੇਨਈ

ਉੱਤਰ: A) ਮੁੰਬਈ

16. ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਚਾਰ ਮਹਾਂਨਗਰੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ-ਗਤੀ ਰੇਲ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ?

A) ਗੋਲਡਨ ਕੁਆਡਰੀਲੇਟਰਲ

B) ਡਾਇਮੰਡ ਕੁਆਡਰੀਲੇਟਰਲ

C) ਉੱਤਰ-ਦੱਖਣ ਕਾਰੀਡੋਰ

D) ਸੈਮੀ-ਹਾਈ-ਸਪੀਡ ਕਾਰੀਡੋਰ

ਉੱਤਰ: B) ਡਾਇਮੰਡ ਕੁਆਡਰੀਲੇਟਰਲ

17. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਵਾਲੀ ਰੇਲ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

A) ਰਾਜਧਾਨੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ

B) ਗਤੀਮਾਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ

C) ਸਤਾਬਦੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ

D) ਵੱਡੇ ਭਾਰਤ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ

ਉੱਤਰ: B) ਗਤੀਮਾਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ

18. ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਾਹੀ ਟਰੇਲ ਗੱਡੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦੀ ਹੈ?

A) ਪੈਲੇਸ ਓਨ ਵੀਲਸ

B) ਡੈਕਨ ਉਡੀਸੀ

C) ਗੋਲਡਨ ਚਾਰਿਟ

D) ਫੇਅਰੀ ਕਵੀਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ

ਉੱਤਰ: B) ਡੈਕਨ ਓਡੀਸੀ

19. ਕਿਹੜਾ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਾਰਾਮੂਲਾ ਤੇ ਕੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਤੱਕ ਜੁੜਦਾ ਹੈ?

A) ਫਰਾਂਸ-ਇੰਡੀਆ ਰੇਲਵੇਜ਼

B) ਡਾਇਮੰਡ ਕਵਾਡਰਿਲੈਟਰਲ

C) ਉੱਤਰ-ਦੱਖਣ ਕਾਰੀਡੋਰ

D) ਉੱਚ-ਗਤੀ ਰੇਲ ਕਾਰੀਡੋਰ

ਉੱਤਰ: A) ਫਰਾਂਸ-ਇੰਡੀਆ ਰੇਲਵੇਜ਼

20. ਗਤੀਮਾਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਕਿਸ ਸਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ?

A) 2014

B) 2015

C) 2016

D) 2017

ਉੱਤਰ: C) 2016

21. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

1. ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਤੇਲ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ----- ਵਪਾਰ

2. ਟੈਲੀਫੋਨ-----ਦਿੱਲੀ

3. ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੇਖਤ-----ਅਮਰੀਕਾ

4. ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ-----ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ

5. ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੰਦਰਗਾਹ -----ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਸੜਕਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ----- ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।(ਜਿੰਦ ਜਾਨ)

2. ----- ਸੜਕਾਂ ਕਸਬਿਆਂ, ਵੱਡੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀਆਂ ਹਨ।(ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ)

3. ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜਾਈ ਯੋਗ ਸੜਕ----- ਹੈ। (ਖਰਦੁੰਗ-ਲਾ)

4. ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਚੜ੍ਹਾਈ ਵਾਲੀ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ-----ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸੋੜੀ ਗੇਜ)

5. ਮਹਾਂਦੀਪ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੇਲ ਮਾਰਗ -----ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਪਾਰ-ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਰੇਲ ਮਾਰਗ)

ਅਧਿਆਇ-8

ਚੋਣਵੇਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇਕ ਨਜ਼ਰ

1. ਮਨੁੱਖੀ ਭੂਗੋਲ ਕਿਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ?

A) ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ

B) ਲੋਕ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ

C) ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਨਦੀਆਂ

D) ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ

ਉੱਤਰ: B) ਲੋਕ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ

2. ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਚੁਨੌਤੀ ਕੀ ਹੈ?

A) ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ

B) ਆਧਾਰਭੂਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ

C) ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ

D) ਖੁਗੋਲੀ ਖੋਜ

ਉੱਤਰ: B) ਆਧਾਰਭੂਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ

3. ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਕਿਸ ਦੀ ਪੱਧਰੀ ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ?

A) ਫ਼ੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ

B) ਹਵਾ

C) ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪੱਧਰ

D) ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵੰਨਸਪੇਹ

ਉੱਤਰ: C) ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪੱਧਰ

5. ਸਿਆਚਿਨ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?

- A) ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
C) ਕਾਰਾ ਕੋਰਮ ਰੋਜ਼
- B) ਉਤਰਾਖੰਡ
D) ਹਿੰਦੂ ਕੁਸ਼

ਉੱਤਰ: C) ਕਾਰਾ ਕੋਰਮ ਰੋਜ਼

6. ਸਿਆਚਿਨ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਦੀ ਔਸਤ ਉਚਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

- A) 3,500 ਮੀਟਰ
C) 5,400 ਮੀਟਰ
- B) 4,800 ਮੀਟਰ
D) 6,200 ਮੀਟਰ

ਉੱਤਰ: C) 5,400 ਮੀਟਰ

7. ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਮੇਘਦੂਤ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲ ਸੀ?

- A) ਚੀਨ
C) ਭਾਰਤ
- B) ਪਾਕਿਸਤਾਨ
D) ਨੇਪਾਲ

ਉੱਤਰ: C) ਭਾਰਤ

8. ਸਰ ਕਰੀਕ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੀਮਾ ਹੈ?

- A) ਚੀਨ
C) ਪਾਕਿਸਤਾਨ
- B) ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ
D) ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼

ਉੱਤਰ: C) ਪਾਕਿਸਤਾਨ

9. ਬੱਲਵੇਗ ਸਿਧਾਂਤ ਕਦ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

- A) ਜਦੋਂ ਦਰਿਆ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
C) ਜਦੋਂ ਦਰਿਆ ਸੁਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- B) ਜਦੋਂ ਦਰਿਆ ਜੰਮਿਆਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
D) ਜਦੋਂ ਦਰਿਆ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਉੱਤਰ: A) ਜਦੋਂ ਦਰਿਆ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

10. ਸਿੰਧ ਨਦੀ ਜਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

- A) 1947
C) 1972
- B) 1960
D) 1999

ਉੱਤਰ: B) 1960

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਭਰੋ:

- ਵਾਯੂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ----- ਲੋਕ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (10 ਲੱਖ)
- ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ----- ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਹੈ। (12%)
- ਭਾਰਤ ਵਿਚ ----- ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਛੋਟੇ ਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਹਨ।(85%)
- ਪਰਬਤਮਾਲਾ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਪਰਬਤਮਾਲਾ ਹੈ।(ਹਿਮਾਲਿਆ)
- ਭਾਰਤ ਦੀ ਔਸਤ ਮੱਧਲੀ ਉਮਰ ----- (29 ਸਾਲ)